

Schriftelijke vraag van 13 maart 2015 van de heer Arnaud Van Praet,
gemeenteraadslid, aan de dienst Onderwijs betreffende de gevolgen van
het arrest van het Grondwettelijk Hof over de lessen zedenleer en religie in
het officieel onderwijs

Mijnheer de burgemeester,

In een arrest van 12 maart over een prejudiciële vraag van de Raad van State, heeft het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd dat de keuzeverplichting voor ouders, tussen een les godsdienst en een les zedenleer, die voortvloeide uit het schoolpact en het decreet betreffende de neutraliteit van het officieel onderwijs, in strijd was met artikel 24 van de Grondwet en verschillende internationale verdragen.

Het Hof is van mening dat de neutraliteit van het onderwijs niet gegarandeerd is omdat noch de lessen religie, nog de lessen zedenleer 'neutraal' zijn in de zin van de Grondwet. Een onmiddellijk gevolg van dit arrest lijkt dus dat het de ouders de mogelijkheid biedt om hun kinderen vrij te stellen van aan van de lessen die het Hof beoogt.

Hoewel we ons moeten verheugen over deze uitspraak die de noodzaak om een cursus burgerschap te organiseren in het officieel onderwijs opneemt in het recht, rijzen er echter vragen over het lopende schooljaar.

Ook zou ik u de volgende vragen willen stellen:

- 1- Hebt u weet van vragen tot vrijstelling door ouders van leerlingen die ingeschreven zijn in het gemeentelijk onderwijs, als gevolg van deze beslissing?
- 2- Hebt u bijzondere maatregelen genomen als gevolg van het arrest van het Hof?
- 3- Hebben de gemeenten van hun toezichthoudende overheid specifieke aanbevelingen gekregen om zich hieraan aan te passen? Zo ja, wat houdt dit in?

Ik dank u voor uw antwoorden.

Antwoorden van mevrouw Muriel De Greef, coördinatrice van de dienst Onderwijs

Mijnheer het gemeenteraadslid,

Op initiatief van de diensten van de Fédération Wallonie-Bruxelles werd een peiling uitgevoerd bij de ouders.

Vandaag kunnen we een precieze schatting geven van het aantal vrijstellingsaanvragen.

In de lagere scholen (1340 leerlingen hebben 66 ouders de wens uitgedrukt om voor hun kind gebruik te maken van het vrijstellingsmechanisme. De meeste van deze kinderen volgen vandaag de lessen zedenleer. Slechts 18 volgen de les katholieke godsdienst. Een leerling heeft islamles en een andere volgt de les protestantse godsdienst. In het derde jaar van de kleuterschool hebben 12 ouders te kennen gegeven dat ze een vrijstelling willen krijgen.

In het middelbaar wensen 104 leerlingen van de 440 een vrijstelling.

Deze resultaten liggen dicht bij de gemiddelden voor de hele Fédération Wallonie-Bruxelles (7% in het lager onderwijs, 25% in het middelbaar onderwijs).

De praktische organisatie van de lessen zedenleer en godsdienst voor volgend jaar werd ons onlangs meegedeeld.

Wat zijn hiervan de grote lijnen?

De vrijgestelde leerlingen moeten verplicht vanaf het begin van het schooljaar een alternatieve pedagogische begeleiding genieten gedurende twee lessen per week.

De behandelde thema's zijn:

- burgerschapslessen;
- lessen kritisch denken en filosofische methode en filosofisch denken;
- lessen welzijn en zelfkennis

De leerling wordt geïnitieerd in burgerschap en filosofisch denken door middel van individuele opdrachten (schrijf- of leesopdrachten ...) of groepsopdrachten. De leerlingen worden horizontaal of verticaal ingedeeld aangezien de groepen niet meer dan 30 leerlingen mogen bedragen.

De invulling van de activiteiten en de beoordelingen van deze prestaties wordt uitgevoerd door leerkrachten met een pedagogische opleiding.

De opvang en het toezicht op de leerlingen moet in de eerste plaats toevertrouwd worden aan de leerkrachten godsdienst en zedenleer indien er uren verloren gaan. Dat zou niet het geval mogen zijn gezien de resultaten van de peiling in onze lagere scholen in Etterbeek.

Wij zouden deze uren dus kunnen geven aan andere leerkrachten, die ze kunnen besteden aan de beschikbare lessen. Welke zijn deze beschikbare lessen? De reeds ontoereikende uren die we besteden aan remediëring. Daarom zou het volledig onredelijk zijn om uit deze lessen te gaan putten.

De wetgever laat ons ook toe om de opvang van de leerlingen toe te vertrouwen aan een hulpleerkracht of aan om het even welke ander persoon die aangesteld wordt door de PO, zonder dat zij begaan zijn met

de pedagogische inhoud. Kunnen we dan nog spreken van een alternatieve pedagogische begeleiding? Zijn we de ouders dan niets aan het wijsmaken?

Daar komt nog bij dat de gemeente, die onder financieel toezicht staat, geen leerkrachten in dienst kan nemen. Deze oplossing, ook al zou ze kostelijk zijn, is dus geen mogelijkheid. Toch zou het ons in staat stellen om perfect tegemoet te komen aan de verwachtingen van de ouders die voor deze vrijstelling gekozen hebben.

U hebt het begrepen. De organisatie van deze alternatieve pedagogische begeleiding zal tijdens dit overgangsjaar niet gemakkelijk worden.

Het is enkel mogelijk mits de inzet, het professionalisme en de bereidheid van onze leraarsteams.